

MĚSTSKÝ ÚŘAD UHERSKÝ BROD

Odbor životního prostředí

Váš dopis zn.:
ze dne: 2023-11-07
Číslo jednací: MUUB/112409/2023
JID: 132194/2023/MUUB
Spisová zn.: MUUB/106240/2023
Vyřizuje: Mgr. Soňa Chmelová
Telefon: 572 805 315
E-mail: sona.chmelova@ub.cz
Datum: 2023-11-30
Vypraveno: 2023-11-30

Dle rozdělovníku

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Městský úřad Uherský Brod, Odbor životního prostředí, jako věcně příslušný orgán státní památkové péče ve smyslu § 29, odst. 2, písmeno e, zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), a jako místně příslušný orgán státní památkové péče podle ustanovení § 11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“), obdržel dne 07.11.2023, žádost od žadatele, kterým je Římskokatolická farnost Uherský Brod, IČO: 46256598, Masarykovo nám. 68, 688 01 Uherský Brod, o vydání závazného stanoviska ve věci: **„Restaurování sochařské výzdoby atiky kostela Neposkvrněného početí Panny Marie na Masarykově náměstí v Uherském Brodě“**, nemovitá kulturní památka kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, vedená v ÚSKP ČR pod rej. č. 24930/7-3506, na pozemku parc. č. st. 103, k.ú. Uherský Brod, na území Městské památkové zóny Uherský Brod, kterou projednal a podle § 14 odst. 1, zákona o státní památkové péči a § 149 odst. 1 správního řádu vydává toto

závazné stanovisko:

Restaurování sochařské výzdoby atiky kostela Neposkvrněného početí Panny Marie na Masarykově náměstí v Uherském Brodě, nemovitá kulturní památka kostel Neposkvrněného početí Panny Marie vedená v ÚSKP ČR pod rej. č. 24930/7-3506, který se nachází na pozemku parc. č. st. 103, k.ú. Uherský Brod, na území Městské památkové zóny Uherský Brod, která byla vyhlášena dne 20.11.1990, vyhláškou JM KNV v Brně, o prohlášení území historických jader měst za památkové zóny, podle předložené žádosti ze dne 07.11.2023, a restaurátorského záměru, kterým je „Restaurátorský záměr – Návrh na restaurování – Restaurování sochařské výzdoby atiky kostela Neposkvrněného početí Panny Marie na Masarykově náměstí v Uherském Brodě – Restaurování soch na atice kostela sv. Marek, sv. Lukáš, sv. Jan – kopie části souboru sochařské výzdoby atiky kostela dvojice snesených soch (Salvátor Mundi, sv. Matouš) při prováděném restaurování v roce 2012 – restaurování kamenných částí atiky kostela Uherský Brod 2023“, který vypracoval Mgr.A. Josef Petr, Jinačovice 239, 664 34 Kuřim, licence MK ČR č. 4127/99, a prohlášení autorizovaného inženýra, kterým je „Prohlášení autorizovaného inženýra ke způsobu statického zajištění kopií soch Sv. Matouše a Krista Spasitele“, který vypracoval Ing. Pavel Josefík, ČKAIT: 1301024, Horní Valy 615, 688 01 Uherský Brod, spočívající u trojice originálů soch na atice sv. Marek, sv. Lukáš a sv. Jan v celkové biosanaci kapalným biosanačním prostředkem za účelem umrtvení vegetativního množení mikroflóry na povrchu kamene, v mechanickém očištění odumřelých zbytků mikroflóry nylonovými kartáči, v celkové obnově vápenného nátěru na povrchu soch v odstínu stávající povrchové úpravy aplikované na povrch soch v roce 2013 za použití hydrofobního vápenného materiálu, u kamenné architektury atiky kostela v mechanickém

ometení a zbavení sprašujících se povrchových vrstev nesoudržného kamene na armování atiky, u kamenného armování v opakovaném napuštění kamene zpevňovači na bázi organokřemičitanu, v provedení biosanace biosanačním prostředkem na celém povrchu kamenných částí atiky, v provedení hydrofobní ochrany na kamenných částech omývaných dešťovou vodou, ve vyhotovení tesaných kopií soch sv. Matouše a Salvátora Mundi dle originálů systémem tesání do kamene, tečkovací metodou do pískovce z lokality Božanov, ve zhotovení kopie podstavce pod sochou Salvátora Mundi tesanou kopií tečkovací metodou taktéž z božanovského pískovce, u všech kopií ve využití kompaktního světlého božanovského pískovce, v zabalení kamenné kopie sv. Matouše do geotextilie a za pomoci jeřábu a textilních úvazů v naložení a převezení k budově kostela, ve vyzdvižení tesané kopie jeřábem ve svislé poloze, v osazení kopie sochy na originální čep vyplněný chemickou kotvou fixující čep v plintu, ve vyjmutí zbytků kovové pásoviny původně přichycující sochu, ve využití otvoru po vyjmutí na zadní straně pro vsazení nové pásoviny v přichycení kopie sochy sv. Matouše stejně jako v minulosti, v provedení přípravy pro zabudování zadního táhla vyhotoveného z pásové nerez oceli o síle 6 mm a šířce 5 cm – v atice původním otvoru i v zadní části kopie v novém vyhotoveném otvoru ve spodní části figury v oblasti plintu kotvené chemickou kotvou, v opatření povrchu kamene preventivním biocidním postřikem a po zaschnutí v celoplošném přetření vápenného nátěru s hydrofobizační složkou, v zabalení kamenné kopie Salvátora Mundi do geotextilie a za pomoci jeřábu a textilních úvazů v naložení a převezení k budově kostela, ve vyzdvižení tesané kopie Salvátora Mundi jeřábem ve svislé poloze v osazení na nový nerezový čep Ø 25 mm zabudovaný do nově tesaného a již osazeného podstavce (kopie) a části pískovcové atiky, ve vyplnění otvoru v plintu při osazení chemickou kotvou, která bude fixovat čep v plintu, po osazení v provedení přípravy zabudování zadního táhla vyhotoveného z pásové nerez oceli o síle 6 mm a šířce 5 cm, v systému uchycení využívaného v minulosti sejmutého originálu a to v zadní straně podstavce a v oblasti spodní partie na zadní straně nově tesané figury, v osazení kopie Salvátora Mundi a soklu po odstranění dožilého podstavce v osazení tesané kopie podstavce na připravenou plochu atiky na nerezový čep, v opatření povrchu kamene preventivním biocidním postřikem a po zaschnutí v celoplošném přetření kamene vápenným nátěrem s hydrofobizační složkou, v transferu originálů soch sv. Matouše a Salvátora Mundi pro obě sochy shodně – v provedení separační vrstvy ze staniolu a PE jemné potravinové fólie po celém povrchu soch, ve vyhotovení dřevěných pouzder za využití stavebního řeziva a OSB desek, dělených na zadní a čelní stranu sochy také opatřené z vnitřní strany stejnou separační vrstvou, po osazení obou polovin dřevěného pouzdra z čelní a zadní strany sochy a pevném spojení např. popruhy obou polovin v provedení skrze vrty v tomto dřevěném obalu vyplnění všech dutin PU expanzní pěnou, která vytvoří pevný otisk mezi povrchem sochy a vnějším dřevěným obalem, po provedení fixace v přepravě sochy na místo samé, spolu s uzavřeným pouzdem ve svislé poloze ve vsazení soch jeřábem dovnitř interiéru chodby (před síně kostela) v následném odejmutí dřevěného pouzdra, v sejmutí PU výplně a staniolové vrstvy a PE potravinářské fólie z povrchu originálů, po osazení obou originálů na nové místo v před síni kostela v provedení barevné retuše povrchu soch lazurním čistým vápenným nátěrem v odstínu originální hmoty vápence s příměsí stálobarevných anorganických pigmentů – oxidů kovů, u originálu sochy Salvátora Mundi v provedení vápenných korekcí opakovaně s cílem vyrovnat barevné disproporce mezi masivními doplňky a originální hmotou, ve zpevnění partie v zadní spodní části a následném doplnění měkkým minerálním tmelem na bázi trasového vápna, před uvedenými zásahy ve vyjmutí zbytku fixační kovové pásoviny ze spodní partie zad, jsou podle § 10 odst. 3 písm. c) vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči § 14 odst. 8 a § 14 odst. 3, zákona o státní památkové péči, z hlediska zájmů státní památkové péče

přípustné za této podmínky:

- 1. Ve lhůtě do jednoho měsíce od ukončení restaurátorských prací, bude odborné organizaci státní památkové péče, odevzdán jeden exemplář závěrečné restaurátorské zprávy, a to minimálně v rozsahu a struktuře předepsané vyhláškou č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči.**

Odůvodnění:

Závazné stanovisko se vydává na základě žádosti žadatele, kterým je Římskokatolická farnost Uherský Brod, IČO: 46256598, Masarykovo nám. 68, 688 01 Uherský Brod, který je podle § 27 správního řádu jediným účastníkem řízení. Dnem podání bylo v souladu s § 44 odst. 1 správního řádu zahájeno řízení.

Jedná se o restaurování sochařské výzdoby atiky kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie v Uherském Brodě jako celku, který je vedený v ÚSKP ČR pod rej. č. 24930/7-3506, na pozemku parc.

č. st. 103, k.ú. Uherský Brod, na území Městské památkové zóny Uherský Brod, která byla vyhlášena dne 20.11.1990, vyhláškou JM KNV v Brně o prohlášení území historických jader měst za památkové zóny, proto se nutně postupovat v souladu se zákonem o státní památkové péči.

V rámci řízení si Městský úřad Uherský Brod, Odbor životního prostředí, (dále jen „správní orgán“), vyžádal dne 08.11.2023, podle § 14odst. 6 zákona státní památkové péči písemné vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Kroměříži, (dále jen „odborná organizace státní památkové péče“), které je zákonnou podmínkou pro vydání závazného stanoviska.

Správní orgán, jako příslušný orgán státní památkové péče, obdržel dne 16.11.2023, písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče, č. j. NPU-373/97354/2023, ze dne 15.11.2023, s tím, že po prostudování předložených podkladů a znalosti situace odborná organizace státní památkové péče konstatuje, že posuzované práce budou v souladu se zájmem ochrany kulturně historických hodnot za splnění následující podmínky: **1. Bude zpracována závěrečná restaurátorská zpráva, která bude předložena odborné organizaci k archivaci.**

Správní orgán se s písemným vyjádřením odborné organizace státní památkové péče ztotožňuje a ve výše uvedené věci upravuje tuto podmínku, která byla včleněna do výroku tohoto závazného stanoviska následovně: 1. Ve lhůtě do jednoho měsíce od ukončení restaurátorských prací, bude odborné organizaci státní památkové péče, odevzdán jeden exemplář závěrečné restaurátorské zprávy, a to minimálně v rozsahu a struktuře předepsané vyhláškou č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči.

Podmínka vypracování závěrečné restaurátorské zprávy je ukládána v souladu s ustanovením § 10 odst. 3 písm. c) vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči, přičemž správní orgán stanovuje lhůtu pro její odevzdání. Po dokončení prací je třeba zpracovat závěrečnou restaurátorskou zprávu a odevzdat ji odborné organizaci státní památkové péče k archivaci. Zpracování restaurátorské zprávy a její uložení v archivu odborné organizace státní památkové péče je nezbytné jak pro kontrolu úspěšnosti zásahu v průběhu času, tak i pro další péči o dotčenou památku. Odborná organizace státní památkové péče ve svém písemném vyjádření k tomuto doporučuje, aby restaurátorská zpráva byla vypracována dle metodického listu NPU č. 4/2006 ze dne 04.09.2006, č.j. NPU 302/6662/2006 (viz památkové listy 22/2006).

Předmětem žádosti je žádost ze dne 07.11.2023, restaurátorský záměr, kterým je „Restaurátorský záměr – návrh restaurování - Restaurování sochařské výzdoby atiky kostela Neposkvrněného početí Panny Marie na Masarykově náměstí v Uherském Brodě – Restaurování soch na atice kostela sv. Marek, sv. Lukáš, sv. Jan, kopie části souboru sochařské výzdoby atiky kostela dvojice snesených soch (Salvátor Mundi, sv. Matouš) při prováděném restaurování v roce 2012, restaurování kamenných částí atiky kostela Uherský Brod 2023“, který vypracoval Mgr.A. Josef Petr, Jinačovice 239, 664 34 Kuřim, licence MK ČR č. 4127/99, a prohlášení autorizovaného inženýra, kterým je „Prohlášení autorizovaného inženýra ke způsobu statického zajištění kopií soch Sv. Matouše a Krista Spasitele“, který vypracoval Ing. Pavel Josefík, ČKAIT: 1301024, Horní Valy 615, 688 01 Uherský Brod.

Dle předloženého posudku je navržené statické zajištění kopií obou soch popsanych v restaurátorském záměru shodný, jakým byly zajištěny dříve sochy původní, nebo způsobem, jakým jsou zajištěny sochy tří zbývajících originálů, které se nacházejí na atice kostela. Tento způsob statického zajištění restaurátor využívá i u jiných objektů, které jsou kulturními památkami. Z výše popsanych důvodů, je navržený způsob statického zajištění soch dostatečný a zajišťuje statickou stabilitu obou soch.

Je navrženo restaurování kamenných prvků atiky kostela Neposkvrněného početí Panny Marie v Uherském Brodě – madla atiky, kamenných nároží a sochařské výzdoby včetně plintů pod figurami. Na sochách sv. Lukáše, Marka a Jana jsou navrženy následující práce – biosanace (Santop liquid – Stachema a.s., Peroxid vodíku), mechanické čištění a obnova vápenného nátěru za použití hydrofobního vápenného nátěru Frescol (Imesta). Na madle a kamenných nárožích je navrženo mechanické očištění ometením, konsolidace za použití organokřemičitanu, biosanace (Sanatop liquid – Stachema a.s., Peroxid vodíku), hydrofobizace Remmers SNL. U soch Salvatora Mundi, sv. Matouše, soklu pod Salvátorem Mundi ve zhotovení kopie tečkovací technikou z pískovce z lokality Božanov.

Na madle a kamenných nárožích je navrženo očištění, konsolidace organokřemičitanem, biosanace (Sanatop Likvid – Stachema a.s., Peroxid vodíku) a hydrofobizace za použití prostředku Remmers SNL.

U soch Salvatora Mundi a sv. Matouše a soklu pod Salvátorem Mundi je třeba zhotovit kopie a to pomocí tečkovací techniky a sekáním do pískovce z lokality Božanov. Dále je navrženo osazení kopie sochy sv. Matouše na originální čep, který byl ošetřen v roce 2013 a po vizuální kontrole na podzim 2023 je stále v pořádku a provedení fixace na chemickou kotvu. Zbytky kovové pásoviny, které původně jistily

originál, by měly být vyjmuty a nahrazeny novou pásovinou z nerez oceli o síle 6 mm a šířce 5 cm. Způsob uchycení obou kopií má být shodný, jako v minulosti (do původního otvoru v atice) a do otvoru v kopii – kotvení na chemickou kotvu. V aplikaci biocidního prostředku Sanatop liquid – Stachema a.s., Peroxid vodíku). V nátěru soch vápenným přípravkem s hydrofobizační složkou Frescol – Imesta.

V umístění originálů soch Salvátora Mundi a sv. Matouše do vstupního prostoru interiéru – do předsíně pravého vchodu východního průčelí. V převozu originálů ke kostelu Neposkvrněného Početí Panny Marie v Uherském Brodě – vyhotovením separační vrstvy ze staniolu a PE jemné potravinářské fólie po celém obvodu sochy. Ve zhotovení dřevěného pouzdra děleného na přední a zadní stranu tak, aby obejmulo sochy, se shodnou separační vrstvou ve vnitřním prostoru. V sesazení ochranného pouzdra, vložení soch a vyplnění vnitřního prostoru PUR pěnou a převezení. Dále je navrženo vsazení obou soch do interiéru ve svislé poloze spolu s pouzdem, dále v odstranění ochranného pouzdra a separační vrstvy. V barevné retuši povrchu soch lazurním vápenným nátěrem. U sochy Salvátora Mundi v opakovaném provedení pro celkové sjednocení povrchu spolu s četnými vysprávkami z minulých dob po předchozím zpevnění zadní spodní části a částečném dotmelení tmelem na bázi trasového vápna a vyjmutí zbytku fixační kovové pásovin.

Upevnění soch bude provedeno u Salvátora Mundi průběžným nerezovým čepem Ø 25 mm, který bude probíhat pískovcovou atikou, podstavcem a sochou. Dále bude socha Krista Salvátora zajištěna táhlem z nerezové pásovin o tloušťce 6 mm a šířce 5 cm.

K přemístění originálu sochy sv. Matouše bylo ze strany příslušného krajského úřadu podle § 18 odst. 1 zákona o státní památkové péči vydáno rozhodnutí pod č.j. KUZL 50123/2013 ze dne 05.08.2013, která má být po svém restaurování včetně plintu přemístěna z pozemku parc.č. 1408/1 k.ú. Tlumačov do interiéru předsíně kostela Neposkvrněného početí Panny Marie v Uherském Brodě.

K přemístění originálu sochy Salvátora Mundi (totožná socha Krista Spasitele) bylo ze strany příslušného krajského úřadu podle § 18 odst. 1 zákona o státní památkové péči vydáno rozhodnutí pod č.j. KUZL 61865/2013 ze dne 24.09.2013, která má být po svém restaurování včetně plintu přemístěna z pozemku parc. č. 1408/1 k.ú. Tlumačov do interiéru předsíně kostela Neposkvrněného početí Panny Marie v Uherském Brodě.

Upevnění soch bude provedeno u Salvátora Mundi průběžným nerezovým čepem Ø 25 mm, který bude probíhat pískovcovou atikou, podstavcem a sochou. Dále bude socha Krista Salvátora zajištěna táhlem z nerezové pásovin o tloušťce 6 mm a šířce 5 cm.

Současný stav originálů soch, které jsou instalovány na atice kostela je následující: sochy jsou na povrchu pokryty lišejníky, nutná je obnova vápenného ochranného nátěru. Atika je znečištěna ptačím trusem, navíc stávající podstavec, který původně nesl sochu Salvátora Mundi je v zadní části zasažen rozsáhlou korozí. Zadní strana originálu figury Salvátora Mundi je zasažena hloubkovou degradací originální hmoty kamene.

Povrch atiky je vyhotoven z hrubozrnného chřibského pískovce. Atika je vyhotovena, jako ukončení štítové zdi ve své celé horizontální délce a je složena z podélných kvádrů. Součástí atiky je nárožní armování pod římsou kamenné atiky a to na pravé a levé straně štítové zdi. Kvádry atiky jsou v současnosti prezentovány ve výrazu přírodního kamene bez povrchové úpravy. Povrch kvádrů armování sprašuje a koroduje. Partie omývané dešťovou vodou jsou navíc napadeny mikroflórou a porézní systém kamene je zaplněn atmosférickými nečistotami a prachem.

Soklová část pod sochou Salvátora Mundi je vyhotovena z chřibského pískovce a je v současnosti v narušeném stavu. Horní profilace tvořící plochu pro osazení sochy Salvátora Mundi je po obvodu domodelována v umělém kameni. Hmota kamene v této partii není stabilní a je narušena korozí. Obdobná situace je v oblasti domodelovaných plastických zrcátek po bocích konvexně prohnutého podstavce. K hloubkové korozi dochází na zadní straně podstavce v oblasti zapuštěné kovové pásovin – pozůstatku po zadní fixaci sochy k soklové části. Z toho důvodu je navrženo provedení kopie soklu podstavce.

Socha Salvátora Mundi je v současnosti deponována před dílnou společnosti Kámen Tlumačov. V průběhu restaurování v roce 2013 byla zjištěna vážná poškození, která neumožňují tuto sochu ponechat na atice kostela. V zadní části sochy v oblasti spodní partie je socha natolik hloubkově korodována, že již není možné tento stav opakovaně řešit pouhým smáčením povrchu kamene konsolidantem. Hmota kamene se zde odděluje po celých plochách, navíc jsou zde patrné masivní doplňky formou odlitků – hlava Krista, pravá zdvižená ruka včetně celého předloktí, levá ruka držící zeměkouli až po rameno. Navíc vzhledem k době vzniku těchto odlitků – 2. světová válka, jsou fixovány korodujícími železnými čepy ve značně narušené hmotě vápence. V rámci restaurování byly všechny

mikrotrhlíčky vyplněny injektážní hmotou konsolidantem KSE 500 STE Remmers s mletou vápennou moučkou, ale toto ošetření není schopno zabránit dalším průsakům zbytků dešťové vody k čepům. Značně narušená hmota vápence, která přijímá srážkovou vodu, degraduje vlivem opakujících se mrazových cyklů.

Socha sv. Matouše je po provedeném restaurování uložena v dílně společnosti Kámen Tlumačov s.r.o. Již v době jejího restaurování byl známý havarijný stav této sochy. V restaurátorské zprávě po provedeném restaurování byl zdokumentován stav rozsáhlého doplnění hmoty za pomoci masivních vsazovacích nerezových armatur, a proto se nepřistoupilo k jejímu umístění na atiku kostela ani po provedeném restaurování.

Jedinou cestou, jako doplnit sochařskou výzdobu atiky je v tomto případě vyhotovení 2 kopií soch sv. Matouše a Salvatora Mundi dle originálů systémem tesání do kamene tečkovací metodou. K vyhotovení kopií soch byl restaurátorem navržen pískovec z Božanova, a to z důvodu, že tento druh kamene má vynikající parametry z hlediska odolnosti proti povětrnostním vlivům a je možné k této realizaci vybrat barevně jednotný světlý kámen. Nejbližší kámen vápencového typu je z lomu v lokalitě St. Margarethen, ten je však z hlediska odolnosti vůči povětrnosti nevhodný navíc neodpovídá ani strukturou a barevností originální hornině. Taktéž u soklové části pod sochou Salvatora Mundi je nutné vyhotovit kopii z božanovského pískovce.

Autorem plánů kostela Neposkvrněného početí Panny Marie je Domenico Martinelli, stavbu řídil kounicovský stavební ředitel Georg Johann Bitterpfeil a k výstavbě kostela se zachovala celá řada archivních pramenů. Typicky pilířová hala, původně bez věže, je pozoruhodná v několika ohledech. Především je z urbanistických důvodů, k nimž Martinelli často velmi citlivě přihlížel, obrácena monumentálním průčelím s dominantní atikou k východu a vytváří tak s radnicí, upravenou zhruba současně (1703-1715 stavitel Michal Gravani) a umístěnou na protilehlé straně náměstí, dvojici symbolů správy církevní a světské.

Sochy na atice jsou taktéž autorsky určeny - k roku 1728 je datována smlouva mezi moravským zemským hejtmánem hrabětem Maxmiliánem Kounicem a Janem Jiřím Schaubbergerem, olomouckým sochařem a měšťanem. Poslední restaurátorský zásah na sochách atiky byl proveden v roce 2012-2013, kdy byly sochy sňaty a právě v rámci procesu restaurování byla zjištěna značná destrukce soch sv. Matouše a Krista. I po opětovném zrestaurování degradovaných částí obou soch by bylo jejich znovuosazení na atiku ze statických důvodů nebezpečné. Od roku 2012 je tedy dominantní atika hlavního průčelí neúplná, což degraduje kulturněhistorické hodnoty farního kostela Neposkvrněného početí Panny Marie. Ostatní prvky atiky jsou v uspokojivém stavu a po deseti letech si vyžadují konzervační zásah a obnovu povrchové hydrofobní úpravy.

Celistvost fasády spolu se sochařskou výzdobou atiky je jedním z určujících výtvarných hodnot kostela Neposkvrněného početí Panny Marie. Z památkového hlediska je významnou hodnotou originální materie, ale neméně hodnotná je celistvost hlavního průčelí kostela. Originál je třeba uchovávat, neboť nese stopy originální sochařovy tvůrčí práce, v daném případě jde o dílo Jana Jiřího Schaubbergera. Originál je nutné chránit i z důvodu petrografického, neboť rovněž vypovídá o dobově preferovaných lomech, které v současné době již mohou být zaniklé, originál vypovídá i o charakteru povrchové úpravy, zachovala-li se. Nejde-li například ze statických důvodů, či z přirozené a neopravitelné degradace originál opětovně osadit na své místo, je třeba celek doplnit kopiemi degradovaných částí tak, aby nebyly narušeny architektonické a výtvarné hodnoty kulturní památky kostela Neposkvrněného početí Panny Marie a jeho průčelí jako celku.

Sochy jsou dílem uměleckým v kameni bez polychromie, madlo, sokly a kamenná nároží jsou dílem uměleckého řemesla v kameni bez polychromie.

Předložený restaurátorský záměr přistupuje k atice kostela jako k jednotnému výrazovému celku v rámci čelní fasády kostela, což je z památkového hlediska významné. Soubor soch atiky nelze parcelovat na jednotlivé figury výzdoby, je nutné výzdobu atiky brát jako celek. Restaurátor navrhuje rekonzervaci trojice soch, které jsou stále na atice přítomny a dvojice figur, která jsou od roku 2012 sňaty, a mají být zhotoveny v kopii. Všechny sochy byly restaurovány v roce 2013 a již v té době nebylo možné Krista Spasitele a sv. Matouše ze statických důvodů opětovně osadit. Od té doby je atika kostela neúplná a upadla tak nejen estetická hodnota objektu, ale i hodnota architektonického záměru a v neposlední míře hodnota kulturně historická a památková. Předložený záměr návrhem zhotovení kopií dvojice soch a soklu pod Kristem znovu objektu kostela navrácí tyto ztracené hodnoty, a to s respektem k originálu - původní figury navrhuje umístit do předsíně kostela.

Zástupci památkové péče – správní orgán i odborná organizace státní památkové péče v rámci ohledání na místě samém shlédli originály soch, to jak na atice kostela, tak soch deponovaných. Dvojice deponovaných originálů nelze osadit z důvodu rozrušeného materiálu, který není možné natolik zpevnit, aby byla zajištěna jeho nutná statická stabilita a přitom nedošlo k degradaci originálu. Osazení kopie je v daném případě jediným možným řešením k rehabilitaci průčelí kostela. Restaurátor navrhuje zhotovit originály tradiční technologií sekáním do kamene. Z důvodu nevhodného vápence z lokality St. Margarethen v Rakousku byl navržen pro kopie pískovec z oblasti Božanov, který se v současnosti těží ve výrazně světle krémovém odstínu a barevností se vápenci blíží (nikoliv však strukturou, což ale není v daném případě na závadu, neboť sochy nejsou určeny pro bezprostřední percepci). Kotvení nových soch by mělo být provedeno prostřednictvím chemické kotvy, což je obecně nepřiliš vhodný materiál pro restaurátorské práce, nicméně u sochy Krista Salvátora dojde ke kotvení do kopie soklu a kopie sochy Krista Salvátora, a pískovcové atiky, jako stavebního prvku kostela, v tomto případě tedy její použití není v rozporu se zájmy ochrany památkové péče. K volbě kotvicího systému je nutné v případě kotvení sv. Matouše, kdy dochází užití chemické kotvy do originálu soklu, přihlídnout k velmi vysokému důrazu na zajištění statiky a stability objektů a rizika případného možného pádu, proto je užití navrhovaného způsobu kotvení pro instalaci dle předloženého záměru z památkového hlediska akceptovatelné. Povrch jak nových soch, tak zachovaných originálů na atice by měl být opatřen vápenným nátěrem s hydrofobní složkou, čímž dojde k barevnému sjednocení výzdoby atiky. Ostatní uměleckořemeslné prvky atiky by měly být rekonzervovány s důrazem na opětovnou konsolidaci a hydrofobizaci. Restaurátor v záměru uvádí „V případě armování bude opakovaně kámen napuštěn zpevňovači na bázi organokřemičitanu“. Pojem armování dle dalšího kontextu označuje kamenné zpevněné nároží – kamenné armování, nikoliv vložené železné armatury ve smyslu nerezových zpevňovacích prvků.

Správní orgán i odborná organizace státní památkové péče upozorňují, že restaurátorské práce může provádět pouze restaurátor, který je držitelem příslušného oprávnění Ministerstva kultury ČR podle § 14 zákona o státní památkové péči, v platném znění, nebo státní příslušník jiného členského státu EU než ČR, pokud mu byla Ministerstvem kultury ČR uznána odborná kvalifikace a jiná způsobilost a zároveň uděleno povolení k restaurování v příslušné specializaci, anebo státní příslušník jiného členského státu EU než České republiky, který restaurátorskou činnost provádí ojedinele nebo dočasně a v souladu s ustanovením § 14b odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, svůj záměr provést restaurování oznámí Ministerstvu kultury ČR.

Městská památková zóna Uherský Brod, byla vymezena za účelem zabezpečení památkové ochrany a péče o dané území pro historickou, kulturní a jinou osobitost místa, historické vazby prostorů i nemovitostí a vnější obraz sídla. K chráněným památkovým hodnotám patří zejména urbanistická struktura města, parcelace, půdorysná a hmotová skladba zástavby, dominanty sídla a kompoziční vztahy prostorů. Nová výstavba musí respektovat architektonické a funkční vztahy ke kulturním památkám a dochované historické zástavbě a navazovat na jejich objemovou a prostorovou skladbu. Chráněnou hodnotou památkové zóny je rovněž kvalita a historický charakter prostředí.

Při návrhu nových stavebních úprav v Městské památkové zóně Uherský Brod, je potřeba postupovat se zvýšenou citlivostí a se snahou negativně nezasahovat do jejího historického prostředí. Navrhovaná obnova sochařské výzdoby atiky obnoví celistvost výtvarných hodnot nemovité kulturní památky.

Někdejší rozsáhlý prostor trhového náměstí královského města Uherského Brodu byl shledán jako výrazně naddimenzovaný a proto byl již od pozdního středověku postupně rozdělován zástavbou bloku domů na dvě samostatná náměstí, dnešní Masarykovo a Mariánské. Dominantou Masarykova náměstí je farní kostel Neposkvrněného početí Panny Marie. Doplněním dlouhodobě chybějící sochařské výzdoby atiky kostela bude navracena estetická hodnota, architektonická hodnota a kulturně historická hodnota nejen kostela Neposkvrněného početí Panny Marie, ale i Městské památkové zóny Uherský Brod, v jehož historickém jádru se kostel nachází.

V restaurátorském záměru jsou předloženy postupy, technologie a materiály užívané při restaurování obdobné povahy.

Vzhledem k tomu, že v rámci realizace záměru je navrženo statické zajištění soch na atice kostela, je správní orgán správní orgán státní památkové péče podle § 149 správního řádu dotčeným orgánem ve výše uvedené věci. Příslušný stavební úřad vydá souhlas s provedením ohlášeného stavebního záměru pod spis. zn. MUUB/106247/2023.

Při posuzování žádosti vycházel správní orgán ze znalosti místa, z předloženého restaurátorského záměru, z písemného vyjádření odborné organizace státní památkové péče, dále vycházel z vyhlášky JM KNV v Brně o prohlášení území historických jader měst za památkové zóny, kterou byla dne

20.11.1990 prohlášena Městská památková zóna Uherský Brod, z prohlášení autorizovaného inženýra ke způsobu statického zajištění kopií soch a z rozhodnutí příslušného krajského úřadu, kterými bylo rozhodnuto o přemístění originálů soch.

Po posouzení žádosti, včetně posouzení uplatňování navrhovaných úprav, vzhledem k památkovým hodnotám nemovité kulturní památky kostela Neposkvrněného početí Panny Marie a Městské památkové zóny Uherský Brod, vzhledem k tomu, že práce budou v souladu se zájmy státní památkové péče za dodržení podmínky stanovené ve výroku tohoto závazného stanoviska, správní orgán, jako příslušný orgán státní památkové péče, rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto závazného stanoviska.

Poučení:

Toto závazné stanovisko podle ustanovení § 149 odst. 1 správního řádu není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat. Nezákonné závazné stanovisko podle ustanovení § 149 odst. 8 správního řádu lze zrušit nebo změnit v přezkumném řízení, k němuž je příslušný nadřízený správní orgán správního orgánu, který vydal závazné stanovisko.

Mgr. Soňa Chmelová

referentka státní památkové péče

Obdrží:

Římskokatolická farnost Uherský Brod, IČO: 46256598, Masarykovo nám. 68, 688 01 Uherský Brod - DS

Na vědomí:

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Kroměříži, Mgr. Lenka Melichová, Riegrovo nám. 3228/22, 76701 Kroměříž, DS: 2cy8h6t

SÚ - zde

